

İçişleri Bakanlığından:

BÜYÜKŞEHİR BELEDİYELERİNİN YÖNETİMİ HAKKINDA 3030 SAYILI KANUNUN UYGULANMASI İLE İLGİLİ YÖNETMELİK

Dayandığı Kanunun Numarası ve Tarihi: 3030 - 27.6.1984
Resmi Gazete ile Neşir ve İlanı: 12 Aralık 1984 - Sayı: 18603

BİRİNCİ KISIM

Genel Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç ve Kapsam, Hukuki Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve Kapsam

Madde 1 - Bu Yönetmelik, Büyük Şehir Belediyelerinin;

- Yönetimine, hukuki ve fiili statüleri ile idari ve mali yapılarına,
- Görev, yetki, hak, imtiyaz ve muafiyetlerine,
- Görev ve hizmet alanı içindeki ilçe belediyeleriyle aralarındaki görev, yetki, mal ve hizmet ilişkilerine,
- Merkezi idare ve bağlı kuruluşları ile karşılıklı bağ ve ilgilerine,

Ait hususları düzenler ve bağlı kuruluşları dahil, Kanunen büyük şehir belediyelerine bırakılan mahalli kamu hizmetlerinin büyük şehir bütünlüğü içinde plânlı, programlı, uyum içinde dengeli, etkili ve müeyyideli bir koordinasyon içinde, verimli olarak yürütülmesini sağlayacak esas ve usulleri kapsar.

Hukuki Dayanak

Madde 2 - Bu Yönetmelik, 27.6.1984 tarihli ve 3030 sayılı Büyük Şehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun'un 23 üncü maddesinin verdiği yetkiye dayanılarak düzenlenmiştir.

Tanımlar

Madde 3 - Uygulama ile ilgili olarak, bu Yönetmelikte sözü geçen deyimlerden;

Büyük şehir: Belediye sınırları içinde, merkez ilçe dahil, birden fazla ilçe bulunan şehirleri,

Büyük şehir belediyesi: Büyük şehirlerde kurulan belediyeyi,

İlçe belediyesi: Büyük şehir belediye sınırları içinde kalan ilçelerde kurulan belediyeleri,

Kanun veya Bu Kanun: 27.6.1984 tarihli ve 3030 sayılı Kanunu,

Koordinasyon Merkezleri: 3030 sayılı Kanun'un 7 nci maddesi gereğince kurulması öngörülen Alt Yapı Koordinasyon Merkezi ile Ulaşım Koordinasyon Merkezini,

Bulvar, cadde, anayol ve meydan: imar ve Yol istikamet plânlarına göre, büyük şehir dahilindeki en az üç şeritli karayolu ve karayolu yapısı ile bu yollar üzerindeki meydanları, alt ve üst geçitleri dahil, bunların tabii eklentileri olan yaya yollarını ve bunlar üzerindeki çeşitli tesisleri,

İfade eder.

Bu Yönetmelikte sözü geçen ve açıklanmayan deyimlerden imar, ulaşım ve trafikle ilgili deyimlerle diğer deyimlerde; Karayolları Trafik Kanunu ile ilgili diğer mevzuatta yer alan ve kullanılan deyimlere ilişkin tanımlar geçerlidir.

İKİNCİ BÖLÜM

Genel Esaslar

Temel Yapı ve Nitelik

Madde 4 - Özel Kanunlarla veya kanunların verdiği yetkilere dayanılarak kurulan ve faaliyette bulunan kamu tüzel kişiliğine sahip idare ve işletmeleriyle bağlı kurum ve kuruluşları dahil, büyük şehir belediyeleri; sınırları içindeki ilçe belediyeleri, ile bir bütündür.

Aynı zamanda Anayasa ve kanun gereği birer kamu tüzelkişisi olan büyük şehir belediyeleri, bu sıfatla da; 3030 sayılı Kanunla verilen görevleri yerine getirir, hizmetleri yürütür ve bu konularda, 1580 sayılı Belediye Kanunu ile diğer mevzuatın belediyelere tanıdığı bütün hak, yetki ve imtiyazları kullanır ve muafiyetlerden de aynen istifade eder.

Temel İlkeler

Madde 5 - Büyük şehir belediyelerinin yönetimi ile ilgili olarak, görev genişliği ölçüsünde yetki genişliği, sorumluluk ve hizmetlerde birlik ve beraberlik gereğinden hareketle;

A - Büyük şehir bütünlüğünün her yönü ile etkili, yetkili ve verimli bir yapıya kavuşturulması,

B - Büyük şehrin bütününe hitap eden;

a) Yatırım plân ve program hizmetleriyle imar, ulaşım ve toplu taşıma, su kanalizasyon, her nevi gaz ve merkezi ısıtma gibi büyük şehir hizmetlerinin ve bu hizmetlerle ilgili mal ve ekipmanların bölünmemesi,

b) Çevre sağlığı ve korunması ile sağlık ve esenlik hizmetlerinin üst düzeyde ele alınarak yürütülmesi,

C - Büyük şehir belediyeleri ile ilçe belediyeleri arasında, her türlü tesis ile mal ve hizmet ilişkisinde; genel olarak hizmete tahsis kriterinin gözönünde tutulması,

D - Büyük şehir bütünlüğü içinde ilçe belediyeleri arasında, görev ve yetki ayırımı ile hizmet dağılımında, mal ve ekipman tahsisinde;

a) Teknik ve mali imkânlar ile bütçe ve mal varlıkları,

b) Nüfus ve hizmet alanları ile hizmetlerin özellikleri,

c) Mevsimine göre ve ilçeden ilçeye değişebilen ihtiyaç ve gelişme durumları,

d) Sosya-ekonomik ve kültürel yapıları,

Dikkate alınmak suretiyle amaca uygun etkili ve verimli bir denge sağlanması,

E - Kanunla büyük şehir belediyelerine tanınan ve genelde büyük şehir belediye başkanınca kullanılması öngörülen koordinasyon ve denetim hak ve yetkisinin müeyyidesi ile birlikte kullanılması,

Esastır ve temel ilkedir.

İdare, İşletme ve İşlettirme Hak ve Yetkilerinin Kullanılması

Madde 6 - Kanunlarla büyük şehir belediyelerine tanınmış bulunan idare, işletme veya işlettirme, tesis kurma veya kurdurma hak ve yetkilerinin kullanılmasında;

Özel Kanun veya kanunlar hükümleri saklı kalmak üzere ve konusuna göre, 1580 sayılı Belediye Kanununun 19 uncu maddesi hükümleri ile Belediye Muhasebe Usulü Tüzüğü'nün 47. ve 48 inci maddeleri hükümlerine uyulması ve diğer ilgili mevzuat hükümlerinin de gözönünde bulundurulması şarttır.

Kuruluş ve Sınırlar

Madde 7 - Büyük şehir dahilinde kurulan ilçe belediyelerinin sınırları, bu ilçelerin büyük şehir belediyesi içinde kalan kısımlarının mülki sınırlarıdır.

İlçe belediyelerinin bu sınırlarda yapmak isteyecekleri değişiklik, mülki sınırların değişmesi şartına bağlıdır.

Aynı mülki sınırlar içinde merkezden çevreye doğru genişleme ve katılmalar suretiyle ve usulüne göre ilçe belediyeleri sınırlarında yapılan değişiklik sonucu ortaya çıkan yeni sınır, büyük şehir belediyesinin de yeni sınırı olur.

Mücvir alanlar ve sınırları, Büyük Şehir bütünlüğü için imar mevzuatı hükümlerine tabidir.

İKİNCİ KISIM

Görev, Yetki, Hak-İmtiyaz ve Muafiyetler

BİRİNCİ BÖLÜM

İmar, Ulaşım, Toplu Taşıma ve Yatırımlar

İmar Plânları

Madde 8 - Büyük Şehir Belediyeleri;

A - Büyük şehir nâzım imar plânlarını yapar, yaptırır, onaylar, uygular ve uygulatır.

B - İlçe belediyelerince hazırlanacak tatbikat plânlarına ve eklerine esas olmak üzere, kat rejimi dahil, plân ve uygulamanın her safhası ile ilgili ve bağlayıcı ilke kararları alır, ilân eder. Bu ilân mutad usulle yapılır.

C - İlçe belediyelerinin nâzım imar plânlarına ve (B) fıkrası kapsamındaki esaslara uygun olarak hazırlamaları zorunlu tatbikat plânlarını inceler, aynen veya değiştirerek onaylar ve uygulanmalarını denetler.

D - Nâzım imar plânları ve ekleriyle ilke kararları doğrultusunda yapılması zorunlu tatbikat plânları ile bunlara dayalı parselasyon plânlarına esas düzenleme alanlarını belirler ve uygulamaları denetler.

E - İmar mevzuatının, şehirlerin imarı ve imar plânları konusunda mülga İmar ve İskan Bakanlığına vermiş olduğu yetkileri kullanır.

F - Büyük şehir ve mücvir alanlarının bütününe kapsayacak Büyük Şehir İmar Yönetmeliği'ni düzenler ve Büyük Şehir Belediye Meclisinin, (Ankara'da İmar İdare Heyeti) onayına sunar.

Usulüne göre kesinleşerek ilân edilen bu Yönetmelik bütün ilçe belediyeleri için de bağlayıcı hale gelir.

İlçe belediyelerinin, imar ve yapılaşma ile ilgili görev ve yetki sınırları içinde kalmak, mevzuata ve bu Yönetmeliğe aykırı olmamak şartıyla ilçe imar yönetmelikleri düzenleme hak ve yetkileri saklıdır.

İlçe belediyelerinin meclisleri kararı ile çıkaracakları bu yönetmelikler, büyük şehir belediye başkanının aynen veya değiştirerek onayı ile kesinleşir ve usulüne göre ilân edilerek yürürlüğe girer.

İmar Uygulamaları

Madde 9 - Büyük şehir bütünlüğü içinde, nâzım imar ve tatbikat planları ile ekleri uyarınca ve büyük şehir belediyesince alınan ilke kararları doğrultusunda ilçe belediyeleri;

A - İnşaat, onarım ve yapılaşma projelerini aynen veya değiştirerek onaylar ve gerektiğinde aynı esas ve usullere uyulmak şartı ile değiştirilebilir.

Bu iş ve işlemler büyük şehir belediyesince denetlenir.

B - Kanal ruhsatı hariç, Onaylı plân ve projelere uygun olarak; Büyük Şehir Belediyesinin kontrolünde:

- a) İnşaat ve onarım ruhsatlarını verir.
- b) Temel ve temel üstü ruhsatı iş ve işlemlerini yerine getirir.
- c) İskân ruhsatı verir.

Bu konularla ve yapılaşma ile ilgili diğer iş ve işlemleri yürütür.

C - İmar konusunda, büyük şehir belediyelerine tanınan görev ve yetki sınırları dışında kalan ve mevzuatla belediyelere verilen diğer görevleri yerine getirir ve yetkileri de kullanır.

İmarla İlgili Kontrol ve Denetim Yetkisi

Madde 10 - Büyük şehir belediyeleri; ilçe belediyelerinin imar uygulamaları ile ilgili olarak, mevzuata uygunluğu, uygulamada birlik ve beraberliği sağlayıcı ve bağlayıcı karar ve tedbirleri alır. Bu cümleden olarak;

- a) İlçe belediyelerinin yapacakları tatbikat ve parselasyon plânları ile yapılaşmaya ilişkin plân ve proje çalışmalarını,
- b) İlçe belediyelerinin bina inşaat ve onarımları ile ilgili ruhsat verme proje onaylama ve değiştirme iş ve işlemlerini,
- c) İmar ve yapılaşma ile ilgili diğer iş ve işlemleri ve ilçe belediyeleri imar birimlerini,

Kontrol eder, denetler ve denetleme konusu her türlü iş ve işlemlere ilişkin bilgi ve belge isteyebilir. Bu kontrol ve denetleme sırasında usulsüzlüğü düzeltme veya düzelttirme ve gerektiğinde ilgililer hakkında kanuni işlem yapma veya yapılmasını ilgili mercilerden isteme hak ve yetkisini kullanır.

Büyük şehir belediyeleri adına, genelde Başkan tarafından kullanılan kontrol ve denetim hak ve yetkisi, başkanlıkça görevli ve yetkili kılınacak personel eliyle kullanılabilmesi gibi, bu maksatla kurulacak ayrı bir denetim birimi eliyle de kullanılabilir.

Görevli ve yetkili kılınacak kontrol ve denetim personeli, görevlerini ifa sırasında inceleme ve soruşturma müfettişliği sıfat ve selâhiyetini haizdir.

(Ek fıkralar RG:21.11.1992 - 21412)

"Büyük şehir belediyeleri tarafından bu madde uyarınca yapılan denetleme sırasında tesbit edilen usulsüzlüklerin giderilmesi, imar mevzuatına aykırı iş ve işlemlerin ortadan kaldırılması, geri alınması veya değiştirilmesi ilgili ilçe belediyesinden istenir.

İlçe belediyesi bu isteği yerine getirmek zorundadır. Yerine getirmediği takdirde, 3030 sayılı Kanun'un 24 üncü maddesi uygulanır. Bu madde hükmüne göre alınan kararlar ilgili ilçe belediyesi veya belediyelerince derhal uygulanır. Yine uygulanmadığı takdirde, büyük şehir belediyesi tarafından bizzat yerine getirilir ve karar konusu imar uygulamaları büyük şehir belediyesince sonuçlandırılır."

İmarla İlgili İstisnai Kurum ve Kuruluşlar

Madde 11 - 3030 sayılı Kanunla büyük şehir belediyelerine dönüştürülmüş bulunan belediyelere bağlı olarak, özel kanunlarla veya kanunların verdiği yetki ile kurulmuş bulunan kamu tüzel kişiliğine sahip müstakil bütçeli veya katma bütçe ile yönetilen idare, işletme, kurum ve kuruluşların Kanunlarla belirli hukuki ve fiili statüleri ile görev ve yetkileri, bu Kanunun geçici 1 inci maddesinin amir hükmü gereğince, ilgili oldukları büyük şehir belediyelerine bağlı olarak aynen devam eder.

Buna göre

A - 24.5.1928 tarihli ve 1351 sayılı Ankara Şehir İmar Müdüriyeti Teşkilat ve Vezâifine Dair Kanun'la kurulan 5 Haziran 1937 tarihli ve 3196 sayılı Ankara Şehri İmar Müdürlüğünün Ankara Belediyesine Bağlanması Hakkında Kanun'la ve "hususî kanunlarında gösterilen teşkilatı, vazife ve selâhiyetleri baki kalmak şartıyla Ankara Belediyesine bağlanmış bulunan Ankara Şehri İmar Müdürlüğü; kamu tüzel kişiliği, umumi ve hususî emlakî, bağlı genel müdürlük hüviyeti ile katma bütçeli idare yapısı ve teşekkülü 3196 sayılı Kanunun 2 nci maddesinde yazılı İmar İdare Heyeti ile bir bütün halinde, anılan Geçici 1 inci

maddenin 1 ve 4 üncü fıkraları hükümleri uyarınca Ankara Büyük Şehir Belediyesine bağlı olarak ve bu Kanunun imar konusunda Büyük Şehir Belediyesine verdiği görev ve yetkileri, mücavir alanlar dahil Ankara Büyük Şehir Belediyesi bütünlüğü içinde, aynen ifaya ve kullanmaya devam eder.

Ankara Şehri İmar Müdürlüğü ve İmar İdare Heyeti:

a) Bütünü ile Ankara Büyük Şehir Belediyesine bağlıdır.

b) Teşkilatın en büyük amiri ve İdare Heyetinin Başkanı Ankara Büyük Şehir Belediye Başkanlığıdır.

c) Ankara Büyük Şehir Belediyesinin imarla ve her türlü imar ve tatbikat plan ve programları ile ilgili ve yetkili karar organı Ankara Büyük Şehir Belediye Başkanlığının başkanlığındaki İmar İdare Heyeti ve icra organı da Belediye başkanıdır.

d) İmar İdare Heyetinin, Büyük Şehir İmar Yönetmeliği dahil, tasdiğe tabi kararları, Ankara Büyük Şehir Belediye Başkanlığının tasdiki ile kesinleşir.

Ankara Büyük Şehir Belediye sınırları dahilindeki ilçe belediyeleri, imarla ilgili olarak, bu Yönetmeliğin 9 uncu maddesinin (B) bendinde yazılı görevleri yapar. Bunlar dışında ilçe belediyelerine görev ve yetki devri, imarla ilgili olmak kaydı ile İmar İdare Heyetinin, Ankara Büyük Şehir Belediye Başkanınca onaylı kararı ile olur. Bu şekilde görev ve yetki devri ise, Kanunla ve bu Yönetmelikle ilçe belediyelerine verilen görev ve yetkilerle sınırlıdır.

İmarla ilgili olarak, Ankara Şehri İmar Müdürlüğü ile İmar İdare Heyetinin kanuni görev ve yetkileri dışında kalan hususlarda ilçe belediyelerinin genel hak ve yetkileri saklıdır.

B - 18.11.1983 tarihli ve 2960 sayılı Boğaziçi Kanununa göre, bu Kanunun amaçları doğrultusunda ve tanımı Kanunda yazılı Boğaziçi Alanında, yerleşme ve yapılanmanın plânlanması, koordinasyonu, imar uygulamalarının yapılması ve denetlenmesi için kurulan Boğaziçi İmar Yüksek Koordinasyon Kurulu, İstanbul Belediyesi ile ilgili Boğaziçi İmar İdare Heyeti ve İstanbul Belediyesine bağlı, Kamu Tüzel kişiliğine sahip müstakil bütçeli Boğaziçi İmar Müdürlüğü, hukuki ve fiili statülerinde; bu maddenin, 3030 sayılı Kanunun Geçici 1 inci maddesinin 1 inci fıkrasına dayalı 1 inci fıkrası hükümleri uyarınca, kanuna ekli krokisinde belirli hizmet alanında görevlerine devam eder ve yetkilerini kullanır.

C - Büyük İstanbul, Ankara ve İzmir Nazım Plân bürosu teşkilâtı da, aynı geçici maddenin 3 üncü fıkrasına göre devredildikleri ilgili büyük şehir belediyeleri bünyelerinde ve Büyük Şehir Belediye Başkanlıklarına bağlı olarak görevlerine devam ederler.

İmar Uygulamalarında Bedelsiz Gayrimenkul Devri

Madde 12 - İmar ve yol istikamet planlarında belediyelerin yol, meydan, otopark, park, yeşil saha, çocuk bahçesi, pazar yeri, gibi umumi hizmet ve tesislerine ayrılan alanlarda ve imar uygulaması sırasında yapılmak kaydıyla kamu kurum ve kuruluşlarına ait gayrimenkuller görev alanları itibarıyla büyük şehir ve ilçe belediyelerine Maliye ve Gümrük Bakanlığı kararı ile bedelsiz olarak terkedilebilir ve tapu kaydı terkin edilir.

Bu terk ve terkin işleminin yapılabilmesi,

a) Umumi hizmetlere ayrılan alanlarda yapılacak imar uygulamaları ile ilgili olması,

b) İlgili büyük şehir ve ilçe belediyelerince, konu ile ilgili imar uygulaması sırasında talepte bulunulması,

c) Maliye ve Gümrük Bakanlığınca gerekli kararın verilmesi,

Şartına bağlıdır.

Ulaşım ve Trafik, Yol ve Meydanlar

Madde 13 - Büyük şehir dahilindeki meydan, bulvar, cadde ve anayolları yapmak, yaptırmak, bakım ve onarımlarını sağlamak ve kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmek görevi büyük şehir belediyelerine aittir.

Bu cümleden olarak büyük şehir belediyeleri;

A - 13.10.1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 3 üncü maddesinde yer alan tanımlar çerçevesinde bu Kanunun Belediyelerin trafiğe ilişkin görev ve yetkilerini düzenleyen 10 uncu maddesinde yazılı görevleri yapar ve yetkileri kullanarak hizmetleri yürütür. Bunlardan:

- a) Şehir içi karayolu yapısını, trafik düzen ve güvenliğini sağlayacak durumda bulundurur,
- b) Gerekli görülen yol ve kavşakları düzenler, sinyalizasyon eder ve işaretler.
- c) Açık ve kapalı park yerleri, alt ve üst geçitler yapar, yaptırır, açar veya açtırır.
- d) Trafik düzen ve güvenliği ile ilgili her çeşit işaretlerin yapılmasını ve yerlerine konulmasını, yer işaretlemelerinin çizilmesini ve devamlılığını sağlar,

B - Bu Kanunun, karayolu kenarındaki yapı ve tesislerle ilgili olarak 17 inci maddesi delâletiyle 18 inci maddesinin ve diğer maddelerin belediyelere verdiği görevleri yerine getirir.

C - Meydan, bulvar, cadde, yol ve sokak isim ve numaraları ile bunlar üzerindeki binalara numara verilmesi işlerini yürütür.

D - Yapım, bakım ve onarımı kendisine ait olan meydan ve yolların alt ve üstleri ile tabii eklentileri olan yaya yolları üzerindeki her türlü tasarruf hakkını kullanır ve bu konularda kanunlarla verilen diğer görevleri de yapar.

Terminaler ve Katlı Otoparklar

Madde 14 - Büyük şehir hudutları içinde yolcu ve yük terminaleri katlı otoparklar yapmak, yaptırmak işletmek veya işletmek görevi büyük şehir belediyelerine aittir.

Büyük şehir belediyelerince idare edilen ve işletilen yolcu ve yük terminalerinde bu amaçla yeteri kadar zabıta ve sağlık personeli ile diğer personel istihdam edilir.

Terminal ve katlı otopark alanları içindeki özel iş yerlerine ilişkin her türlü iş ve işlem, ruhsat verme ve denetim görev ve yetkisi büyük şehir belediyelerine aittir.

İlçe belediyelerinin, imar ve trafik ile ilgili görev ve yetkileri ile sınırlı olmak üzere, Büyük Şehir Belediye Meclisi kararı ile ve kendi mali imkânları dahilinde semt otoparkları tesis etmeleri mümkündür.

Toplu Taşıma

Madde 15 - Büyük şehir bütünlüğü içinde her türlü toplu taşımacılık hizmetlerini yürütmek ve bu maksatla gereken kurum ve kuruluşlar meydana getirerek tesisler kurmak, işletmek veya işletmek hak ve yetkisi münhasıran Büyük Şehir Belediyesine kullanılır.

3030 Sayılı Kanunun Geçici 1 inci maddesinin 1 inci fıkrası hükümleri uyarınca büyük şehir belediyelerine bağlı olarak faaliyetlerini sürdürmekte olan idare ve işletmelerle diğer kamu kurum ve kuruluşlarının toplu taşımacılıkla ilgili görev ve yetkileri saklıdır.

Bu idare ve işletmelerden;

a) 16.6.1939 tarihli ve 3645 sayılı Kanunla İstanbul Belediye Reisliğine bağlı olarak kurulmuş bulunan İstanbul Elektrik, Tramvay ve Tünel İşletmeleri (İETT) Genel Müdürlüğü,

b) 16.12.1942 tarihli ve 4325 sayılı Kanunla Ankara Belediyesine bağlı olarak Ankara Elektrik ve Havagazı İşletme Müessesesi adı ile kurulmuş bulunan ve 1949 tarihinde otobüs işletmesinin bünyeye alınması ile Ankara Elektrik, Havagazı ve Otobüs İşletme Müessesesi haline dönüşen (EGO) Genel Müdürlüğü,

Kamu tüzel kişiliğini haiz, müstakil bütçeli ve Devlet ihale mevzuatına tâbi olmadan hususi hukuk hükümlerine göre ve ticari usullerle faaliyette bulunmaları öngörülen idare ve işletme hüviyetleri ile,

c) 4483 ve 4583 sayılı Kanunların verdiği yetkiye dayanılarak kurulup 1.1.1945 tarihinden beri de İzmir Belediyesine bağlı mülhak bütçeli bir idare olarak faaliyetlerini sürdüren Elektrik, Su, Havagazı, Otobüs,

Tramvay (Trolleybüs) İşletmeleri (ESHOT) Genel Müdürlüğü, Devlet ihale mevzuatına tabi olmayan idare ve işletme hüviyeti ile,

Bünyesinde buldukları büyük şehir belediyelerine bağlı ve Ulaşım Koordinasyon Merkezleri ile Koordineli olarak toplu taşıma hizmet ve faaliyetlerini yürütmeye devam ederler.

Yatırım Plân ve Programları

Madde 16 - Alt yapı koordinasyon merkezlerinin görevleri ile hak ve yetkileri saklı kalmak üzere büyük şehir yatırım plân ve programlarını yapmak görevi büyük şehir belediye meclisine aittir.

Bu plân ve programlar, kalkınma plân ve yıllık programlara uygun olarak hazırlanır ve bütçeye esas teşkil eder.

Plânlarda bulunmayan ve programlara alınmayan hususlara bütçede yer verilemez.

Alt Yapı Hizmet ve Yatırımları

Madde 17 - Büyük Şehir dahilindeki su, kanalizasyon, her nevi gaz ve merkezi ısıtma vb. gibi alt yapı hizmet ve yatırımları ile diğer alt yapı yatırım ve hizmetlerini Alt Yapı Koordinasyon Merkezi ile koordineli olarak yürütmek görevi büyük şehir belediyelerine aittir.

Büyük şehir belediyeleri bu maksatla ve bu Yönetmeliğin 4 üncü maddesindeki esaslar dairesinde mevcut veya yeniden kuracağı idare ve işletmeler eliyle gereken tesisleri kurar, kurdurur, işletir veya işletirir.

Özel Kanunlarına göre bu görevleri de bünyelerinde toplamış bulunan ve anılan maddede yazılı esaslar ve dayanağı olan kanuni hükümler dairesinde büyük şehir belediyelerine bağlı idare ve işletmelerle diğer kamu kurum ve kuruluşlarının, alt yapı hizmet ve yatırımları ile ilgili görev ve yetkileri Alt Yapı Koordinasyon Merkezlerine bağlı olarak devam eder.

Bu idare ve işletmelerden kanuni dayanakları yukarıdaki 15 inci maddede yazılı; a) İstanbul Elektrik, Tramvay ve Tünel İşletmeleri (İETT) Genel Müdürlüğü, b) Ankara Elektrik, Havagazı ve Otobüs İşletme Müessesesi (EGO) Genel Müdürlüğü, c) İzmir Elektrik, Su, Havagazı, Otobüs, Tramvay (Trolleybüs) işletmeleri (ESHOT) Genel Müdürlüğü,

İle aynı hukuki ve fiili statüleri haiz;

a) 25 Mayıs 1933 tarihli ve 2226 sayılı Kanunla İstanbul Belediyesine bağlı olarak İstanbul Sular İdaresi adı ile kurulup 20 Kasım 1981 tarihli ve 2560 sayılı Kanunla ve bu Kanunun 28 inci maddesiyle dayanağı olan Kanunun yürürlükten kaldırılması sonucu yeniden kurularak 23.5.1984 tarihli ve 3009 sayılı Kanunla İstanbul Büyük Şehir Belediyesine bağlılığı belirtilen İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü (İSKİ),

b) 6 Nisan 1949 tarihli ve 5363 sayılı Ankara Su Tesisatının Belediyeye Devri ve İşletilmesi Hakkında Kanun'la kurulan Ankara Sular İdaresi (ASU),

Kamu tüzel kişiliğini haiz, müstakil bütçeli ve Devlet ihale mevzuatına tabi olmadan hususi hukuk hükümlerine göre faaliyette bulunmaları öngörülen İdare ve İşletme hüviyetleri ile, bünyesinde buldukları büyük şehir belediyelerine bağlı ve Alt Yapı Koordinasyon Merkezleri ile koordineli olarak Alt Yapı Hizmet ve faaliyetlerini yürütmeye devam ederler.

İKİNCİ BÖLÜM

Sağlık ve Esenlik, Zabıta ve İtfaiye

Çevre Sağlığı

Madde 18 - Büyük şehir belediyeleri, çevre sağlığı ve korunması ile ilgili olarak alınması ve uygulanması gereken tedbirler konusunda; 1580 sayılı Belediye Kanunu, 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu ve 11.8.1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanunu ile diğer mevzuatın belediyelere verdiği görevleri büyük şehir bütünlüğü içinde yerine getirir ve kanuni yetkileri kullanır.

Gayri Sıhhi Müesseseler

Madde 19 - Nicelik ve Nitelikleri Gayri Sıhhi Müesseseler Yönetmeliğinde belirli 1, 2 ve 3 üncü sınıf gayri sıhhi müesseselerin açılış ve çalışmalarına ilişkin, 1580 sayılı Belediye Kanununa göre yapılması gerekli işlemler dahil, her türlü iş ve işlemleri yerine getirme, ruhsat verme ve işleyişlerini denetleme, gerektiğinde kanuni müeyyide uygulama görev ve yetkileri büyük şehir belediye başkanlığına aittir.

Gerektiğinde; hizmette kolaylık, sürat ve etkinliği sağlamak amacıyla 2 ve 3 üncü sınıf gayri sıhhi müesseselerle ilgili bu görev ve yetkiler kısmen veya tamamen ilçe belediye başkanlıklarına devredilir.

Gayri Sıhhi Müesseseler Yönetmeliği ile kurulması öngörülen kurul ve komisyonlar büyük şehir belediye başkanınca teşekkül ettirilir. Bu kurul ve komisyonlarda belediye personeli görevlendirilebileceği gibi, büyük şehir belediye başkanınca gerekli görülmesi ve talep edilmesi halinde, valiler de ilgili kamu kurum ve kuruluşlar personelini bu konularda görevlendirebilirler.

Bu maddenin uygulanması ile ilgili olarak yönetmelikle düzenlemede bulunmaya büyük şehir belediyeleri yetkilidir.

Laboratuvarlar Kurulması

Madde 20 - Büyük şehir dahilinde yiyecek ve içecek maddelerinin tahlillerini yapmak üzere laboratuvarlar kurmak ve bunları işletmek görevi büyük şehir belediyelerince ifa edilir.

Mezarlıklar

Madde 21 - Mezarlık alanlarını tespit, tesis ve tahsis etmek görevi büyük şehir belediyelerine aittir.

Büyük şehir belediyeleri bu maksatla;

- a) İhtiyaç duyulması ve lüzum görülmesi halinde doğrudan doğruya veya ilçe belediyelerinin teklifi üzerine, gereğini takdir ederek yeni mezarlık alanları tespit ve tesis edebilirler.
- b) Mezarlıklarda düzen ve bakımı sağlar ve ölü gömülecek yerleri tespit ederler.
- c) Ölülerin yıkanmalarına, kefenlemelerine ve gömülmelerine ilişkin hizmetleri yürütürler.
- d) İlçe belediyelerince ölü gömülecek mezarlıkları önceden tespitle tahsis eder ve ilgililere bildirirler.

Ölülerin muayenesi, defin ruhsatı ve nakli ile ilgili tüm iş ve işlemler ilçe belediyelerince yürütülür.

Temizlik Hizmet ve Faaliyetleri

Madde 22 - Kanunla ve bu Yönetmelikle büyük şehir, belediyelerine bırakılan yerler dışında, büyük şehir dahilindeki umumi yerleri temizlemek, özel yerlerin süprüntülerini ve çöplerini toplamak ve artıkları kaldırıp yok etmek ve tespit edilen yerlere kadar sevk etmek görevleri ilçe belediyelerine aittir.

Büyük şehir belediyeleri, çöplerin ve sanayi artıklarının toplama yerlerinin tespiti, bunların değerlendirilmesi ve imhası için gerekli çöp ayıklama ve kompost gübre tesisleri gibi tesisleri kurmak, kurdurmak, işletmek veya işlettirmekle görevlidirler.

Büyük şehir ve ilçe belediyeleri ortaklaşa yatırım yapmak suretiyle çöpler ile sanayi artıklarını değerlendirme tesisleri kurabilirler. Bu gibi hallerde tesislerin gelirleri, katılma payları dikkate alınmak suretiyle belediyeler arasında bölüştürülür.

Zabita Hizmetleri ve Koordinasyonu

Madde 23 - Büyük şehir belediyelerince idare edilen ve işletilen yer ve alanlar hariç, belediye zabıta hizmetleri, ilçe belediyeleri itibarıyla teşkilâtlanır ve büyük şehir belediye başkanının gözetim ve koordinatörlüğünde, ilçe belediye başkanları emrinde yürütülür.

Büyük Şehir Belediye Başkanı:

A - Gözetim ve koordinasyon yetkisini bizzat veya başkanlık yetkili personeli eliyle kullanabileceği gibi, Büyük Şehir belediye zabıta teşkilâtı içinden görevli ve yetkili kılacağı en az komiser düzeyindeki personel eliyle de kullanılabilir. Bu personel, istendiğinde görev ve yetki belgesini göstermeğe mecburdur.

B - Başkanlıkça veya yetkili kılınacak personelce, kanunlara uygunluk, ilçeler veya ilçe belediyeleri arası zabıta hizmetlerinin yürütülmesinde birlik, beraberlik ve koordinasyon sağlanır.

Büyük şehir belediyeleri, ilçe belediyelerince ifa edilen zabıta hizmetlerinin koordinasyonu ile ilgili olarak;

- a) İlçe belediyelerince hazırlanan zabıta Yönetmeliklerinin birbiri ile ahenkli olmasını temin ederler.
- b) Bu ahenk ve koordinasyon sağlama hizmetini ilçe belediyeleri arasındaki hizmet yarışını aksatmayacak ve engellemeyecek bir şekilde yerine getirmeye itina ederler.
- c) İlçe belediye zabıtalarını birbirinden ayıracak işaretleri tesbit ederler.
- d) İlçe belediyeleri zabıtasının eğitimine yardımcı olurlar.

Büyük şehir belediye zabıtasının, zabıta kıyafet ve işaretleri ilçe belediyelerinden farklı bir şekilde İçişleri Bakanlığınca tespit edilir.

C - İlçe belediyelerince zabıta hizmetlerinin yürütülmesinde ve büyük şehir belediye başkanlığınca, gözetim görevi ve koordinasyon yetkisinin kullanılması sırasında;

- a) Kanunlara aykırılık ve usulsüzlük,
- b) Uygulamada ilçeler arası ahenksizlik ve farklılık,
- c) Müeyyide ve ceza uygulamalarında müsamaha, semtten semte, ilçeden ilçeye farklılık,

Gibi hallerin başkan veya yetkili personelce tespit edilip tutanak ve rapora bağlanması halinde, Başkan gereken karar ve tedbirleri alır, uygulamaya koyar ve kanunlara uygunluğu sağlar.

Bu karar ve tedbirlere uymayanlarla usulsüzlük veya kanunsuzluğu tespit edilen ilgililer hakkında kanuni muamele yapılır veya yapılması büyük şehir belediye başkanlığınca ve usulüne göre diğer ilgili ve yetkili mercilerden istenir.

Gözetim ve koordinasyon sağlama yetkisinin kullanılmasından ve sonucundan ilçe belediyelerine de bilgi verilir.

İtfaiye Hizmetleri

Madde 24 - İtfaiye hizmetlerini yürütmek, patlayıcı ve yanıcı maddeler üreten ve depolayan yerleri tespit etmek, fabrikalar ve sanayi kuruluşlarının bulundurmaları zorunlu olan yangın söndürme ve çevre sağlığına ilişkin araç, gereç ve tesisleri tespit etmek ve bu kuruluşları denetlemek görevleri ve yetkileri büyük şehir belediyelerine aittir.

Büyük şehir belediyeleri;

- a) İtfaiye hizmetlerini yürütmede, Devlet kurum ve kuruluşlarının bu konudaki düzenleme görev ve yetkilerini dikkate almak zorundadır.
- b) Hizmet gereklerine göre ilçe belediye sınırları ile bağlı kalınmaksızın itfaiye grupları teşkil edebilir.

Büyük şehir bütünlüğü içinde itfaiye hizmetlerinin ifasında ve itfaiye personelinin eğitiminde Sivil Savunma Teşkilâtı ve Sivil Savunma teşkilleri ile işbirliği esasına göre hareket edilir ve bu teşkilâtın emir ve direktifleri de yerine getirilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Sosyo-Kültürel ve Ekonomik Ortak Görevler, Ortak Finansman ve Yatırımlar

Yeşil Sahalar, Sosyo-Kültürel Hizmetler

Madde 25 - Büyük şehir dahilinde yeşil sahalara, parklar ve bahçeler yapmak, sosyal ve kültürel hizmetleri yerine getirmek, spor, dinlenme, eğlence yerleri ve benzeri tesisleri yapmak, yaptırmak, işletmek veya işletmektir; büyük şehir belediyeleri ile ilçe belediyelerinin ayrı ayrı veya birlikte yürütecekleri ortak nitelikli görevlerdir. Bu alan ve tesislerden;

a) Büyük şehrin bütününe hitap eden, 30 dekadardan büyük olan veya büyük şehirde sayısı üçten fazla olmayanların idare ve işletmesi büyük şehir belediyelerine aittir. Büyük şehir belediye meclisi 30 dekar limitini bir misline kadar artırabilir; bu limiti aşmayan ve sayısı üçten fazla olan alan ve tesislerin idare ve işletmesi ilçe belediyelerine devredilir.

b) Kamu kurum ve kuruluşlarınca yapılarak işletilen ve biletle girilen en az 10.000 kişilik spor sahaları kompleksi ve tabii eklentileri olan tesisleriyle en az 2.000 kişilik kapalı spor salonları ve tabii eklentilerinden alınacak vergi, resim ve harçlar büyük şehir belediyelerine, diğerleri ilçe belediyelerine aittir.

c) İdare ve işletmeleri ilçe belediyesine bırakılan park ve bahçelerin ihtiyaçlarını karşılayan ve karşılayacak olan sera, fidanlık ve benzeri tesisler büyük şehir belediyelerince yapılır ve işletilir.

d) Büyük şehir belediyesi personelinin lojman, dinlenme ve eğlenmesine tahsis edilen binalar ve tesisler büyük şehir belediyesine aittir. Ancak ilçe belediyeleri personeli de bu tesislerden faydalandırılır.

İlçe belediyelerinin bu maksatlarla yeni mülk edinme ve tesisler kurma hak ve yetkileri ise saklıdır.

Toptancı Halleri ve Mezbahalar

Madde 26 - Büyük şehir belediyeleri, 10.6.1982 tarihli ve 2678 Sayılı Kanun ile 28.6.1984 tarihli ve 3033 sayılı Kanun Hükümleri ve Et Balık Kurumunun Kanuni Statüsü ve görevleri saklı kalmak üzere, büyük şehir dahilinde ayrı ayrı ve ortaklaşa toptancı halleri ve mezbahalar yapmak, yaptırmak, işletmek ve işletilmelerine izin vermek hak ve yetkilerine sahiptir.

Büyük şehir dahilinde mevcut toptancı halleri ile merkez hallerinin ve mezbahaların idare ve işletilmeleri büyük şehir belediyelerine bağlı olarak devam eder.

Semt pazarları ve varsa semt hallerinin idare ve işletilmeleri ilçe belediyelerine aittir. İlçe belediyeleri gerektiğinde yeni semt halleri tesis edebilir.

Büyük Şehir Belediyelerince İşletilen Alanlar

Madde 27 - 3030 Sayılı Kanun hükümleri ile bu Yönetmeliğe göre idare ve işletilmeleri büyük şehir belediyelerine bırakılan yer ve alanlarda zabıta hizmeti ile diğer belediye hizmetleri ve her türlü ruhsat verme iş ve işlemleri büyük şehir belediyelerince yürütülür.

Bu gibi yer ve alanlardan elde edilecek gelirler ile tahsili gereken vergi, resim ve harçlar da büyük şehir belediyelerine aittir.

İlçe belediyelerinin bu yer ve alanlarda herhangi bir görev ve yetkisi yoktur.

İlçe Belediyelerinin Görevleri

Madde 28 - 3030 Sayılı Kanununun 6 ncı maddesinin (A) fıkrası ile büyük şehir belediyelerine bırakılanlar dışında kalan ve yürürlükteki mevzuatla belediyelere verilen bütün görevler ilçe belediyelerince yürütülür.

İlçe Belediyeleri Görevlerinin Devri

Madde 29 - İlçe belediyelerine ait görevlerden bir veya birkaçı;

a) İlçe belediye meclisi kararı ile talepte bulunulması,

b) Mali külfetin kendilerince karşılanması,

c) Büyük şehir belediye meclisince talebin uygun bulunması, hallerinde ortalığa veya bizzat büyük şehir belediyesince yapılabilir.

Büyük şehir ve ilçe belediyesince hizmetin müştereken yapılmasına karar verildiği takdirde mali külfet hizmet bölümü esas alınarak taksim edilir.

İlçe Belediyelerine Mali Yardım

Madde 30 - Mali durumu yetersiz ilçe belediyesine büyük şehir belediyesince mali yardımda bulunulabilir. Yapılacak mali yardım hibe suretiyle olabileceği gibi kredi vermek suretiyle de olabilir. Mali yardım yapılmasına, yardımın şekil ve şartlarının tâyin ve tespitine büyük şehir belediye meclisince karar verilebilir.

İlçe belediyesine mali yardımda bulunulabilmesi için yardım talebinde bulunan belediyenin,

- a) Genelde nüfusunun az olması ve belli mevsimlere göre değişkenlik göstermesi,
 - b) Sosyo-Ekonomik gelişme durumunun yeter düzeyde olmaması,
 - c) Bütçe ve mal varlığının yeterli olmaması,
 - d) Bütçede öngörülen gelirlerin gerçekleşmesinin herhangi bir nedenle mümkün olmaması,
- Hal ve şartlarından en az birini veya birden fazlasını haiz olması gerekir.

Ortak Finansman ve Yatırım Konusu Hizmetler

Madde 31 - Büyük şehir çapında ortak finansman ve yatırım gerektiren hizmetleri gerçekleştirmek görevi büyük şehir belediyelerine aittir.

Bununla beraber, büyük şehir belediyeleri; büyük çaplı ortak finansman ve yatırım gerektiren büyük şehir hizmetlerinden;

- a) Hastaneler, tahlil laboratuvarları, et kombinaları ve entegre tesislerinin,
- b) Biletle girilen büyük çaplı, park, bahçe, kültür park ve fuar gibi sosyokültürel alanların,
- c) Büyük şehir bütünlüğü içinde halkın yiyecek, içecek, yakacak ve yapacak gibi genel ihtiyaçlarının giderilmesinde kolaylık ve ucuzluğu sağlayacak sosyo-ekonomik kurum ve kuruluşlarla toptancı hallerinin,
- d) Çok katlı otoparklarla şehirler arası yolcu ve yük terminallerinin,
- e) Ana makina parkları ile itfaiye araç ve gereçleri, vidanjör ve arazöz gibi temizlik araç ve gereçleri, büyük çaplı bakım ve tamir atelyeleri ve benzerlerinin,

Yeniden tesis ve hizmete tahsislerinde, ayrı ayrı veya ortaklaşa katkıda bulunulmasını sağlayacak tedbirleri alırlar. Bu konularda belediye birlikleri kurulmaz.

Ortak Tesislerde İdare ve Gelirler

Madde 32 - Bu suretle meydana getirilen ortak tesislerin ve satın alınan araç ve gereçlerin idaresi büyük şehir belediye başkanlıklarına bırakılır ve bu tesislerin idare ve işletmeleriyle hizmetlerin yürütülmesine;

- a) İlçe belediyelerinin katılma şekil ve şartlarına,
- b) Ortak tesislerden ve hizmetlerden elde edilecek gelirlerin aralarında katkıları ölçüsünde bölüştürülmesine,

Ait esas ve usuller, büyük şehir ve ilçe belediye başkanları arasında düzenlenecek protokollerde belirtilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Hak, Yetki, İmtiyaz ve Muafiyetleri

Belediye mevzuatı ve ilgili mevzuat

Madde 33 - Büyük şehir ve ilçe belediyeleri görevli oldukları konularda belediye mevzuatı, özellikle 1580 sayılı Belediye Kanununun 19 uncu maddesi ile imar ve istimlak mevzuatının ve diğer ilgili mevzuat hükümlerinin belediyelere tanıdığı hak ve yetkileri kullanır, imtiyaz ve muafiyetlerden de aynen istifade eder.

Gümrük mevzuatı

Madde 34 - Toplu taşıma araçları ile bunların parçalarının büyük şehir belediyelerince sabit ve hareketli iş makineleri ile bunların parçalarının büyük şehir ve ilçe belediyelerince ithalinde hiçbir gümrük vergi, resim ve harcı alınmaz. Yurt içinde imal edilip, büyük şehir ve ilçe belediyelerince satın alınan bu gibi araç ve gereçler için ihracat muamelesi yapılmış sayılır.

1615 sayılı Gümrük Kanununun değişik 140 ıncı maddesinde belirtilenler ile her ne şekilde olursa olsun gümrüğe terkedilen veya terkedilmiş sayılan eşya, büyük şehir ve ilçe belediyelerine aynı kanunun 141 inci maddesine tabi olmaksızın CİF değerinin % 10'u karşılığında satılabilir.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Organlar-Teşkilat-Maliye

BİRİNCİ BÖLÜM

Organlar

A - Büyük Şehir Belediye Meclisi

Meclislerin Teşekkülü ve Süresi

Madde 35 - Büyük Şehir Belediye Meclisi, 3030 sayılı Kanunun 10 uncu maddesi hükümleri ile dayanağı olan 18.1.1984 tarihli ve 2972 sayılı Kanunun 6 ve 24 üncü maddelerinde belirtilen esaslara göre teşekkül eder ve görev süresi 5 yıldır.

Belediye Kanununun belediye meclislerine ilişkin hükümleri saklıdır.

Meclis Toplantıları

Madde 36 -

a) Olağan toplantılar: Büyük Şehir Belediye Meclisi; Kasım, Mart ve Temmuz aylarının ilk haftasında olağan olarak toplanır.

Bütçe görüşmelerine rastlayan toplantı süresi en çok 30 gün olup diğer toplantıların süresi en çok 15 gündür. Gündemdeki işlerin bitmemesi halinde görüşme süreleri, 15 günü aşmamak üzere uzatılır ve sebepleri de valiyeye bildirilir.

b) Olağanüstü toplantılar: Önemli ve acele bir iş çıkması halinde büyük şehir belediye meclisi, Belediye Kanununda yazılı esas ve usullere uyulmak suretiyle olağanüstü toplantılar da yapabilir. Bu toplantılarda çağrıyı gerektiren konudan başka iş görüşülmez.

Olağan ve olağanüstü toplantıların yeri ile başlangıç gün ve saatleri, gündemle birlikte ve Büyük Şehir Belediye Başkanınca mutad usul ve vasıtalarla ilân edilir ve usulüne göre üyelere de tebliğ edilir.

c) Dönem ve dönem başı toplantıları ve seçimler: Büyük Şehir Belediye Meclisinin yıllık il olağan ve dönem başı toplantısı Mart ayı toplantısıdır. Belediye Başkanvekili ile meclis başkan vekilleri başkanlık divanı ve diğer seçimler bu toplantıda yapılır.

(Değ.: 17.1.1989-20052)

Seçim sonuçlarının alınmasını takip eden 10 gün içinde meclis, Büyükşehir Belediye Başkanı veya herhangi bir sebeple yokluğu halinde Vali tarafından toplantıya çağrılır. Seçim yılına münhasır olmak üzere bu toplantı da, dönem başı toplantısı sayılır ve anılan seçimler bu toplantıda yapılır. Ancak, bu

toplantıda seçilenlerin görev süreleri Mart Ayı yıllık olağan dönem başı toplantısına kadar devam eder. 1580 sayılı Belediye Kanununun 76 ncı maddesinde gösterilen belediye başkanının bir yıllık çalışma raporu, seçim yılına mahsus olmak üzere meclisin Mart Ayı toplantısı yerine seçimlerden sonraki ilk toplantısında görüşülür.

Toplantı, Görüşme ve Karar Yeter Sayısı

Madde 37 -

a) Büyük Şehir Belediye Meclisi, üye tam sayısının salt çoğunluğu ile toplanarak görüşme yapılır. Belediye Başkanı üye tam sayısına dahildir. Toplantıya, aynı zamanda Meclis Başkanı olan Belediye Başkanı veya meclis başkan vekillerinden birisi başkanlık eder.

b) Kararlar, toplantıda hazır bulunan üyelerin çoğunluğu ile alınır. Oylarda eşitlik halinde Başkanın bulunduğu taraf tercih olunur. Gizli oylamalarda, oylarda eşitlik halinde, eşitlik bozuluncaya kadar en çok iki tur daha oylama yapılır ve eşitlik bozulmadığı takdirde kuraya başvurulur.

Belediye meclisi toplantılarında ancak belediye idaresiyle ilgili görevlere ilişkin belirli seçimler gizli oyla yapılır. Diğer işlemlerin açık oyla yapılması asıldır. Ve belediye başkanının bu gibi seçimlerde tercih oyunu belirtmesi caizdir. c) 1580 sayılı Belediye Kanununun belediye başkanları ile ilgili olarak, gensoru müessesesini düzenleyen 61 inci maddesiyle yıllık çalışma raporuna ilişkin 76 ncı maddeleri hükümlerindeki 2/3 çoğunluk şartı büyük şehir belediye başkanları için 3/4 olarak uygulanır.

d) Büyük şehir belediye meclisinin çalışma esas ve usullerine ilişkin olarak Kanunda ve bu Yönetmelikte yer almayan bütün diğer hususlar, 1580 sayılı Belediye Kanununun 59 uncu maddesinde öngörülen Yönetmelik hükümlerine tabidir.

Görev ve Yetkileri

Madde 38 - Büyük Şehir Belediye Meclisinin görevleri ile görüşüp karar vereceği işler:

a) Büyük şehir plân, program ve bütçesini görüşüp karara bağlamak,

b) Ankara ve Boğaziçi hariç, büyük şehir nazım imar plânı ve eklerini yapmak, yaptırmak,

c) İlçe belediye meclislerince kabul edilen altyapı plan ve programları ile bütçelerini tetkik ederek aynen veya tadilen kabul etmek,

d) Büyük şehir ve ilçe belediyeleri bütçelerinin bölümleri arasında aktarma yapmak, Ek Bütçe ve bütçelerdeki değişiklikleri kararlaştırmak ve kesin hesapları inceleyerek kabul etmek,

e) İlçe belediyelerince yürütülen belediye hizmetlerinde büyük şehir bütünlüğü içinde birlik, beraberlik ve koordinasyon sağlayıcı kararlar almak, büyük şehir belediyesi ile ilçe belediyeleri arasında veya ilçe belediyeleri arasındaki ihtilafları çözümlenme konusunda yönlendirici ve düzenleyici karar ve tedbirleri almak,

f) Büyük şehir ilçe belediyeleri ile ve diğer mahalli idarelerle birlik kurulmasına karar vermek,

g) Belediye tarafından yapılacak olan ve diğer kanunlarda harç ve harcamalara katılma konusu olduğu belirtilmeyen hizmetler karşılığında, alınması gerekli ücretlere ilişkin tarifeleri tespit etmek,

h) Belediye personel kadrolarına ilişkin olarak; ihdas, iptal ve değişiklik kararları almak, tetkik ve tasdik makamlarına arz etmek,

i) Yurtdışı belediyeleri ile karşılıklı işbirliği ve kardeş şehir ilişkisi kurmak,

j) Büyük şehir belediyesine büyük çapta hizmeti geçenlere fahri hemşehrilik pâyesi vermek,

k) Büyük şehrin özellik taşıyan günlerini belirlemek,

l) Meydan, cadde, sokak ve parklara isim vermek ve bu yerlere konacak anıt, heykel, büst ve diğer benzeri sanat eserlerini tespit etmek,

l) Kanunlarla belediyelere verilmiş görev ve yetkilerle sınırlı olmak şartıyla Başkan ve üyeler tarafından yapılacak teklifleri incelemek ve karara bağlamak.

m) Bu Yönetmelikte yer almamakla beraber, 3030 sayılı Kanun ile 1580 sayılı Belediye Kanunu ve çeşitli Kanunlarla belediye meclislerine verilen ve belediye idaresine verilip de nitelikleri bakımından belediye meclisince görüşülmesi gereken işleri görüşüp karara bağlamak.

Meclis Kararlarının Onayı ve Yürürlüğü

Madde 39 - Belediye Meclisince görüşülüp karara bağlanan hususlarla ilgili olarak 38 inci maddenin;

1. (a), (c) ve (d) fıkralarındaki bütçeye ilişkin kararlar ile (g) fıkrasındaki hususlar Valinin,
2. (ı) fıkrasında sözü geçen karar İçişleri Bakanlığının,
3. (f) fıkrasında belirtilen kararlar Bakanlar Kurulu'nun,
4. (h) fıkrasında yazılı kararlar ilgili kanuni mercilerin,

Onayı ile yürürlüğe girer.

Meclisin onaya tabi kararlarını Valiler bir hafta, İçişleri Bakanlığı da bir ay zarfında onaylamadıkları takdirde konu, Büyük Şehir Belediye Meclisinin tetkik talebi üzerine yetkili idari Yargı Merciiince 30 gün zarfında karara bağlanır. Bu karar kesindir.

B - Büyük Şehir Belediye Encümeni

Encümenin Oluşumu

Madde 40 - Büyük Şehir Belediye Encümeni, Büyük Şehir Belediye Başkanı veya tevkil edeceği şahsın başkanlığında, Genel Sekreter, büyük şehir belediyesinin imar, fen, hukuk, hesap ve yazı işleri ve personel işlerini yürüten birim başkanlarından oluşur.

Encümene üye olarak katılmada, esas, hangi sıfat ve ünvanla olursa olsun ilgili birim başkanlığını asaleten veya vekâleten yürütmektir. Büyük şehir belediyesinin, başkanları Encümene katılacak birimlerini, daire başkanlığı veya müdürlük şeklinde teşkilatlandırmış olması üyelik sıfatına etkili olamaz.

1351 sayılı Kanunla kurulup 3196 sayılı Kanunla Ankara Belediyesine, bu Kanunun Geçici 1 inci maddesiyle de Ankara Büyük Şehir Belediyesine bağlanmış bulunan ve bu Belediyenin İmar İşlerini Yürüten birimin başkanı olan Ankara Belediyesi (Şehri) İmar Müdürü de, bu ünvanla ve üye sıfatıyla Encümene katılır.

Encümenin Görev ve Yetkileri

Madde 41 - Büyük Şehir Belediye Encümenleri, 1530 sayılı Belediye Kanunu ile diğer mevzuatın belediye encümenlerine verdiği görevleri yapmak ve yetkileri kullanmakla beraber, 3030 sayılı Kanunun ve bu Yönetmeliğin verdiği görevleri yerine getirir ve yetkileri kullanır.

Encümenle ilgili olarak bu Yönetmelikte hüküm bulunmayan hallerde Belediye Kanunu hükümleri uygulanır.

C - Büyük Şehir Belediye Başkanı

Görev ve Yetkileri

Madde 42 - Büyük Şehir Belediye Başkanı, 1580 sayılı Belediye Kanununun belediye başkanlarına ve 3030 sayılı Kanunun büyük şehir belediye başkanlarına verdiği görevleri yerine getirir ve tanıdığı bütün yetkileri kullanır.

Büyük şehir belediye başkanları, büyük şehir belediye meclisi ile ilçe belediye meclis kararlarını tetkikle aynen veya tâdilen tasdik veyahut meclislerde tekrar görüşülmesini isteme görev ve yetkilerini kullanmada Belediye Kanununun, meclis kararlarının tetkik ve tasdiki konusunda, yetkili idari vesayet makamlarına tanıdığı süreleri gözönünde bulundurur ve aynı şekilde iş ve işlem yaparlar.

Bu süreler, büyük şehir belediye başkanları için en çok 15 gündür. Noksanların ikmalî için yapılacak yazışmalarla geçecek süreler 15 günlük süreye dahil değildir.

İlgili Belediye Meclislerinin bu süre sonunda yetkili idari yargı merciine başvurma hakları saklı olduğu gibi, büyük şehir belediye başkanlarının da, 2/3 çoğunlukla ısrar edilip kesinleşen meclis kararlarına karşı aynı şekilde yetkili idari yargı merciine başvurma hak ve yetkileri saklıdır.

Büyük şehir belediye başkanlarının gerektiğinde görev ve yetkilerinden bir veya birkaçını ilçe belediye başkanlarına devretme yetkisi, 3030 sayılı Kanununun 14 üncü maddesinde sayılanlarla sınırlı olmadığı gibi devamlı da değildir. Gerektiğinde aynı şekil ve şartlarla ve aynı usulle geri alınabilir.

Büyük şehir belediye başkanı, büyük şehir dahilinde genel koordinasyon sağlamak amacıyla ilçe belediye başkanları ile istişari mahiyette ayda en az bir defa toplantı yapar.

İKİNCİ BÖLÜM

Teşkilat

Ana Hizmet Birimleri

Madde 43 - Büyük Şehir Belediyesi hizmetlerini yürütmek üzere ve hizmet gereklerine göre ana hizmet birimleri ve yardımcı birimler kurulur.

Bu birimler genel esaslar uyarınca büyük şehir belediye meclisinin kararı ve İçişleri Bakanlığının onayı ile kurulur. Birimlerin sayısında ve yapısında yapılması gereken değişiklikler de aynı usulle olur.

Birimler, Büyük Şehir Belediye Başkanının emrinde ve Genel Sekreterin yönetiminde daire başkanlığı, müdürlük, şeflik ve memurluklardan teşekkül eder. Bu teşekkül şekli sıraya bağlı olmadan hizmetin önemine ve genişliğine göre daire başkanlığı veya müdürlük şeklinde olur.

Büyük Şehir Belediye Başkanı gerekli gördüğü birimleri doğrudan kendisine bağlamaya ve bağlılıklarını değiştirmeye yetkilidir.

Büyük Şehir Belediyesi Personeli ve Atamalar

Madde 44 - Büyük Şehir Belediyesi kuruluşunda, bir genel sekreter ile en çok dört genel sekreter yardımcısı ve hizmet birimlerinin teşekkül tarzına ve yapılarına göre yeteri kadar daire başkanı, müdür, şeref ve memur bulunur.

İşçi istihdamı ile, sözleşmeli personel istihdamına ilişkin özel hükümler saklı kalmak üzere, büyük şehir belediye personeli statü itibarıyla, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu hükümlerine tabidir.

Büyük Şehir Belediye Personelinden:

- a) Genel Sekreter, büyük şehir belediye başkanının teklifi üzerine İçişleri Bakanının onayı ile,
- b) Genel Sekreter Yardımcıları, daire başkanları, müdürler ve diğer personel büyük şehir belediye başkanınca,

Atanır.

Yetiştirme ikmal kaynakları, Bakanlıklar ve kamu tüzel kişiliğine haiz kamu kurum ve kuruluşlarına bağlı olsa bile, Genel Sekreter dışındaki büyük şehir belediye personelinin atamaları hiçbir makam ve merciin onayına tabi değildir.

Belediyelerin sağlık hizmetleri sınıfına dahil personeli ile Teknik hizmetler sınıfına dahil personelinin atama, yer değiştirme ve diğer özlük işlerine ilişkin olarak ilgili bakanlık ve kuruluşlara görev ve yetki veren mevzuat hükümleri büyük şehir belediyeleri için uygulanmaz.

Bağlı İdare, İşletme, Kurum ve Kuruluşlar

Madde 45 - Bu Yönetmeliğin;

a) İmarla ilgili 11 inci,

b) Ulaşım ve Toplu Taşıma ile ilgili 15 inci

c) Alt yapı hizmeti ve yatırımları ile ilgili 17 nci, maddelerinde nitelikleri ve yapıları belirli, idare ve işletme, kurum ve kuruluşlarla belediye mevzuatına göre kurulup hizmet ve faaliyetlerini sürdüren katma bütçeli belediye kurum ve kuruluşları, kanunlarla belirli hukuki ve fiili statüleri; görev ve yetkileri ile, bu Kanunun Geçici 1 inci maddesinin amir hükmü gereğince büyük şehir belediyelerine bağlı ve bu belediyeler kuruluşuna dahildir.

Yardımcı Kuruluşlar

Madde 46 - Büyük Şehir bütünlüğü içinde mahalli kamu hizmetlerinin birlik ve beraberlik içinde dengeli, koordineli ve verimli olarak yürütülmesini sağlamak üzere 3030 sayılı Kanun'un;

A - 7 nci maddesi hükümleri uyarınca;

1. Alt Yapı Koordinasyon Merkezi ve Alt Yapı Yatırım Fonu,

2. Ulaşım Koordinasyon Merkezi,

B - 17 nci maddesinin son fıkraları hükümleri uyarınca kurulması öngörülen danışma kurulları,

Büyük Şehir belediyelerinin yardımcı hizmet kuruluşlarıdır. Bu kuruluşların yapıları, görev ve yetkileri ile çalışma esas ve usulleri ilgili Yönetmeliğinde gösterilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Maliye

Gelirler

Madde 47 - Büyük Şehir belediyelerinin gelirleri;

3030 sayılı Kanunun 18 inci maddesinin;

a) (a), (b) ve (c) fıkralarında yazılı Kanuni paylar

b) (d) ve (e) fıkralarında yazılı vergi, resim ve harçlar

c) (f) fıkrasında yazılı harcamalara katılma payları

d) Diğer fıkralarda yazılı çeşitli gelirlerden oluşur.

Giderler

Madde 48 - Büyük Şehir belediyelerinin giderleri aynı Kanunun 19 uncu maddesinde yazılı giderlerdir.

Plân, Program ve Bütçeler

Madde 49 - Büyük Şehir dahilindeki tüm hizmetler Devlet Kalkınma Plânının ilke, hedef ve sürelerine uygun olarak yapılacak plân ve programlara göre yürütülür.

Büyük Şehir Belediyeleri ile ilçe belediyelerinin bu plân ve programlara uygun olarak yapmaları zorunlu bütçelerinin hazırlanması ve uygulanmasında 1580 sayılı belediye kanununun ilgili hükümleri ile 3030 sayılı Kanunun 20 nci maddesi hükümleri uygulanır.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Çeşitli Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Mal ve Hizmet İlişkileri

Umumi ve hususi emlâkın idaresi ve gelir bölüşümü

Madde 50 - Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte 51 inci maddeye göre yapılacak dağıtım işlemine kadar umumi ve hususi belediye emlâkı ve tesislerinin idaresi ile hak, alacak ve borçları büyük şehir belediyelerine aittir.

Belediyeye ait olupta gelir getiren emlâkın mülkiyeti ve idaresi büyük şehir belediyesinde kalır ve dağıtımına konu olmaz. Bu emlakın geliri ayrı bir hesapta toplanarak net hasılatın % 50'si büyük şehir belediyesine ayrıldıktan sonra geri kalan miktar nüfus esasına göre ilçe belediyeleri arasında her yıl ocak ayı içerisinde dağıtılır.

Bu emlâkın büyük şehir belediye meclisinin kararı üzerine satışı halinde elde edilecek net hasılat yine aynı esaslar dahilinde satış işleminin tamamlanmasından hemen sonra büyük şehir ve ilçe belediyeleri arasında dağıtılır.

Büyük şehir ve ilçe belediyelerince bundan böyle elde edilecek gayrimenkuller için bu madde hükmü uygulanmaz.

Gayrimenkul Mal Dağılımı

Madde 51 - Belediye emlâkının büyük şehir ve ilçe belediyeleri arasındaki dağılımı ise 3030 sayılı Kanunun Geçici 2 nci maddesi hükümlerine tabidir.

İlçe belediyelerine hizmet esasına göre devredilecek emlâk, sınırları gözönünde tutularak devir komisyonlarınca yapılan ve İl İdare Kurullarınca kesinleştirilen envanter üzerinden işaretlenerek devir işlemleri tamamlanır ve tapuya ilçe belediyeleri adına tescil ettirilir.

Büyük şehir belediyeleri ve bağlı kurum ve kuruluşlarının ana hizmet bina ve tesisleriyle, bunlarla ilgili ve bunların ayrılmaz parçaları olan mal ve tesisler devir ve tahsis konusu olmaz. Emlâkın dağıtımında ortaya çıkabilecek ihtilafların haline de valiler yetkilidir.

Ortak Faydalanma

Madde 52 - Kanunla büyük şehir belediyesi statüsüne dönüştürülmüş bulunan belediyelerin sahip oldukları;

a) Belediye iştiraklerine ait menkul mal, para ve senetlerle bunların hak alacak ve borçları,

b) Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte büyük şehrin tümüne hitap eden mıcır tesisleri, beton ve asfalt şantiyeleri, taş, kum, kireç, çakıl ocakları ve benzeri tesisleri,

Büyük şehir belediyelerine aittir. İlçe belediyelerinin belediye iştiraklerinin net gelirlerinden ve (b) bendinde yazılı tesislerden faydalanma şekli, anılan esaslara göre protokollerle belirlenir

İKİNCİ BÖLÜM

Son Hükümler

Koordinasyon ve İhtilafların Çözümü

Madde 53 - Büyük Şehir dahilindeki ilçe belediyelerince yürütülen bütün belediye hizmetlerinin koordinasyonu ile kanunlara uygunluk, hizmetlerde birlik ve beraberlik sağlama görev ve yetkisi büyük şehir belediyesine ve başkanlıklarına aittir.

İlçe belediyelerinin kendi aralarında veya büyük şehir belediyesi ile aralarında ihtilaf çıkması veya ilçe belediyeleri arasında farklı uygulamalar bulunması halinde, bu ihtilaf ve farklı uygulamaları ortadan kaldırmak amacıyla, büyük şehir belediye meclisi yönlendirici ve düzenleyici karar ve tedbirleri almaya yetkilidir.

Büyük şehir belediye meclisi toplantı halinde değilse, bu yetki büyük şehir belediye encümenine aittir.

Konuyu meclis veya encümenine götürme görev ve yetkisi Büyük Şehir Belediye Başkanına aittir.

Büyük Şehir Belediye başkanı bu görev ve yetkisini, taraflardan birisinin müracaatı üzerine kullanabileceği gibi, halin icaplarına göre re'sen de kullanabilir.

Bu ihtilaf ve farklı uygulamaları, ortadan kaldırma konularında büyük şehir belediye meclisi veya büyük şehir belediye encümenince alınan kararlar ilgili belediye veya belediyeler için bağlayıcıdır ve derhal uygulanır.

Büyük şehir belediye meclisinin veya encümeninin kararına karşı ilgililer 10 gün içinde o ilin valisine itiraz edebilirler. Vali itirazı 10 gün içinde karara bağlar. Valinin kararı kesindir.

Uygulanacak Hükümler

Madde 54 - 3030 sayılı Kanunun Uygulaması ile ilgili olarak bu Yönetmelikte hüküm bulunmayan hallerde ve konularda 1580 sayılı Belediye Kanunu ile ek ve değişiklikleri ile diğer ilgili mevzuat hükümleri uygulanır.

Kaldırılan Hükümler

Madde 55 - Büyük Şehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında 8.3.1984 tarihli ve 195 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 23 üncü maddesinin verdiği yetkiye dayanılarak İçişleri Bakanlığınca düzenlenerek 28 Nisan 1984 tarih ve 18385 sayılı Resmi Gazete'de yayımı ile yürürlüğe girmiş bulunan Büyük Şehir Belediyelerinin Görevleri ve Bu Belediyelere Ait Taşınır ve Taşınmaz Mallarla personelin ilçe Belediyelerine Devri Hakkında Yönetmelik Yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

Madde 56 - Bu Yönetmelik Resmi Gazete ile yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 57 - Bu Yönetmelik hükümlerini İçişleri Bakanı yürütür.